

Вже на першій зустрічі студентам пропонується для ознайомлення пакет навчально-методичних матеріалів (програма, плани семінарських занять, практикум, карта самостійної роботи, завдання для самостійного опрацювання тощо). Кожен студент повинен персонально визначитися у виборі теми, що його найбільше зацікавила, висловити пропозиції та пріоритети у письмовій формі. Студенти, що визначилися з вибором тем, обираються відповідальними за проведення семінару, а головні функції, що на них покладаються, це — урізноманітнення форм проведення семінару, творчий пошук нових форм. Відповідальні за проведення семінару — це своєрідні сценаристи, режисери семінару, посередники між викладачем і групою. Врахування інтересів та творчих ініціатив студентів сприяло зміні ціннісних мотивацій щодо навчання, зростанню особистої відповідальності, а кожен семінар ставав — унікальною подією, що документально зафіксовано відповідними матеріалами (сценарії, фотографії, автореферати, малюнки, відеокасети тощо).

Питання активізації самостійної роботи студентів, надання цій діяльності пріоритетного значення — це не лише формальне узгодження вітчизняних освітніх процесів з європейськими стандартами, бо у світовій практиці вищої школи означений вид діяльності складає понад 58 %. В процесі освоєння курсу культурології передбачається підготовка 4 письмових комплексних самостійних робіт, а завдання та форма його виконання обираються самостійно студентом. Змістовне осмислення інформації, ініціювання внутрішніх мотивацій до самостійно-пошукової діяльності, її втілювання у тексті як найвищій творчій цінності — ціннісні орієнтири самостійної роботи студентів як такого виду діяльності, що сприяє розвитку креативних здібностей, самостійності, автономності — сутнісних ознак зрілої й відповідальної особистості.

*І. А. Джалладова, канд. фіз.-мат. наук, доц.,
кафедра вищої математики*

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ВИКЛАДАННЯ ВИБІРКОВИХ ДИСЦИПЛІН

- Із розмови з народним вчителем СРСР В. Шаталовим:
— Що таке ученє для Вас?
— Людина, яка почала самостійно осягати науку.
— А вчитель ?
— Людина, яка запалила учня.

Достатньо показати йому надійний шлях вверх.

А коли учень досягне вершини, хоче він або не хоче — розп'ямляти крила.

В цьому році в КНЕУ вперше на II курсі були запропоновані на вибір дисципліни «Математична економіка» та «Фінансова математика».

Зупинимось на формах самостійної роботи на прикладі курсу «Математична економіка».

Методика викладання курсу була нетрадиційної і спиралася на впровадження елементів американської системи навчання. Студентам на першому занятті була подана програма курсу й було запропоновано обрати теми для проведення самостійно лекції. Викладач розкриває зміст теми: ставить задачу, шляхи розв'язання, її важливість, приклади застосування. Далі дається більш конкретний матеріал студенту, або якщо тема велика двом — трьом студентам, а також посилення на існуючу літератури. Обираються члени журі 6—8 чоловік (так звані експерти для оцінювання лекції) на аудиторію.

На наступному занятті студент читає лекцію своїм одногрупникам, викладач допомагає розв'язувати складні моменти, потім виступ експертів. І знову викладач готує аудиторію до наступного заняття по викладеній схемі.

Спочатку така самостійність не сприймалась. Далі студенти запалились і почали змагатися хто буде проводити заняття, ображались, якщо його не обирав викладач. Члени журі почали давати об'єктивну оцінку своїм колегам, так що іноді здавалося, що маємо справу з компетентними фахівцями. Студенти готувались самостійно, за допомогою викладача розбирали складні питання і отримували оцінку з боку своїх колег. Вони намагались сподобатися своїм колегам. І розповідали матеріал так, щоб було зрозуміло своїм одноліткам. Інакше критика з їх боку була безжалісною. В кінці лекції й ті, хто читав лекцію, й члени журі отримували оцінку. Головним арбітром виступав викладач.

У кінці семестру студенти писали тест. Необов'язковим було питання щодо проведення курсу. Цікаво, що студенти спеціальності 6201 (50 %) вважали, що не сприймали своїх однолітків й працювати повинен тільки викладач, а студенти повинні бути споживачами інформації.

В той же час студенти спеціальності 6103, 6108, 6109 (85 %) виступали за нетрадиційні форми навчання і настільки «запалились», що взагалі коли викладач намагався внести свої корективи

до виступу, натякали на те, що це відніме у них час і вони не встигнуть все розповісти.

На мою думку треба більше довіряти студентам і розповсюджувати різні нетрадиційні форми самостійної роботи з ними.

Але краще це робити починаючи з другого курсу. На першому курсі особливо при вивченні базової дисципліни «Вища математика» треба дати достатню кількість годин, щоб далі ґрунтуючись на отриманих знаннях студенти досягали кожний своєї вершини.

*Л. М. Дибкова, старш. викл.,
кафедра інформатики*

ІНДИВІДУАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД І ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ

Розглядаючи питання формування професійної компетентності сучасного фахівця, необхідно визначити, що рівень такої компетентності визначається здатністю особистості реалізувати себе як успішного та ефективного фахівця.

В більш широкому розумінні компетентність — це здатність ефективно використовувати набуті знання, вміння і навички; вміння побачити проблему і знайти шляхи її вирішення, наявність вмінь та навиків самостійності в плануванні, організації, контролю власної діяльності; креативність, здатність до саморозвитку та самоаналізу, самоорганізації, самоконтролю.

Тобто, вимоги до професійних і особистісних якостей фахівця, що розглядаються у нерозривному взаємозв'язку, значно підвищуються. Ці якості можна представити наступним чином.

1. Наявність певного обсягу професійних знань, вмінь та навичок.

2. Адекватне психологічне сприйняття власного Я, яке відображується у: а) наявності позитивної установки по відношенню як до себе, так і до інших людей; б) вмінні контролювати власні емоції і мобілізувати власні можливості; в) реальному оцінюванню своїх власних можливостей і компетенцій; наявності адекватної самооцінки; г) покладанні відповідальності за успішність свого життя на самого себе, що сприяє створенню власних цілей і баченню можливостей для їх досягнення; г) наявності гнучкого